

This document was translated from English by machine and may contain mistakes. The English original is at <https://www.novaracg.com/2026/06/14/the-fifth-parameter-issue-008-the-consent-problem-when-accessibility-becomes-something-done-to-communities/>.

QOODABKA SHANAAD: Faallo 008: Dhibaataada Ogolaanshaha Marka Helitaanka Noqdo Wax Ku Sameeya Bulshooyinka

Heather Grizzle · June 14, 2026

Marka teknoolojiyadaha helitaanku ay noqdaan waxyaabo aan laga fogaan karin, ogolaanshuhu ma weli jiraa? Faallo 008 waxay sahamisaa wakiilnimada, doorashada, awoodda, iyo maamulka xilliga AI-ga.

Muddo qarniyo ah, u doodidda helitaanka waxay diirradda saartay in la helo gelitaanka nidaamyada kuwaas oo dadka naafada ah laga saaray. Halganku waa mid la fahmi karo. Ka qaybgalku wuxuu u baahnaa habayn gaar ah. La dhexgalintu waxay u baahnayd aqoonsi. Helitaanku wuxuu u baahnaa isbeddel hay'adeed. Hase yeeshee, imaatinka teknoolojiyadaha helitaanka ee si isa soo taraysa u sii horumaraya waxay keentaa caqabad kale. Su'aashu maahan mar dambe sida fudud oo ah bulshooyinku ma heli karaan gelitaanka nidaamyada. Waa in bulshooyinku hayaan saameyn macno leh oo ku aaddan teknoolojiyadaha ha imminka qaabaynaya helitaankaas.

Ogolaanshuhu wuxuu qabaa boos gaar ah wadahalalada ku saabsan hal-abuurnimada. Waxaa badanaa la soo qaadaa, in yar baa la baadho, oo badiyaa la qaataa. Ururradu waxay qabtaan barnaamijyo tijaabo ah. Wakaaladuhu waxay soo iibsadaan madal cusub. Jaamacadaha waxay qaataan qalab soo baxaya. Shaqo-siiyayaashu waxay hirgeliyaan nidaamyo iskii u shaqeeya. Wada-shaqeynta bulshadu way dhacdaa. Sahamin baa la qaybiyaa. Danqaadayaasha waa la ogeysiiyaa. Hase yeeshee, ka qaybgalka wada-tashiga si toos ah uma noqdo ogolaanshaha. In dadku maqlaan ma la mid aha inay haystaan awoodda diidmada.

In dadku maqlaan ma la mid aha inay haystaan awoodda diidmada.

Farqigu wuxuu muhiim u yahay maadaama ogolaanshuhu aasaas ahaan yahay su'aal awood ah halkii uu ka noqon lahaa doorbid. Ogolaansho dhab ah waxay u baahan

tahay ikhtiyaaro macno leh. Qofku si xor ah uma dooran karo labo xulasho marka uu jiro hal xulasho oo kaliya diyaar ah. Bulsho si macno leh uma ogolaan karto teknooloji haddii diiddaninteedu keento oo kaliya in laga saaro adeegyada, isgaadhsiinta, shaqada, waxbarashada, ama ka qaybgalka madaniga ah. Xaaladahaas oo kale, qaadashadu waxay u ekaan kartaa mid ikhtiyaari ah halka ay dhab ahaan tahay wax lagama maarmaan u ah.

Teknoolojiyadaha helitaanku waxay abuuraan dhibaatooyin ogolaansho oo aad u adag maadaama loo soo bandhigo hoos yimaada calanka la-dhexgalinta. Iska caabinta sidaa awgeed waxay u muuqan kartaa mid aan macquul ahayn. Sida uu ahaanba, teknoolojiyaddu waxay balan qaaddaa waxtar sare, gaadhitaan ballaaran, kharashaad hooseeya, iyo diyaar ah oo sii kordhaya. Ka soo horjeedka horumarradaan waxaa laga yaabaa in loo fasiro sidii mucaarad ka dhan ah horumarka lafteeda. Hase yeeshee, taariikhdu waxay muujineysaa in bulshooyinku badanaa xaq u leeyihiin inay wax ka weydiyaan nidaamyada loogu talagalay faa'iidadooda. Jiritaanka hadaf sharaf leh ma tirtirayo suurtagalnimada cawaaqib aan la filayn.

Sirdoonka macmalka ah waxa uu kordhiyaa welwelkaan. Marka teknoolojiyadaha helitaanku ku dhex milmaan kaabayaasha guud, fursadda in si macno leh looga baxo waxa laga yaabaa in ay yaraato. Shakhsiyaadku waxay la kulmi karaan nidaamyo dhexdhexaadiya isgaadhsiinta, waxbarashada, shaqada, daryeelka caafimaad, iyo adeegyada dadweynaha oo leh awood dhab ah oo yar oo lagu dooran karo bedello. Su'aashu sidaa darteed way beddesha. Halkii ay ka weydiin lahaayeen inay teknoolojiyaddu shaqeynayso, bulshooyinku waxaa laga yaabaa inay sii kordhiyaan inay is weydiyaan inay leeyihiin awood macno leh oo ay ku diidayaan isticmaalkeeda.

* * *

Kani waa Dhibaataada Ogolaanshaha. Waxay soo baxdaa marka go'aamada saameeya bulsho si koowaad loo sameeyo hay'ado, iibiyayaal, ama maamullo aan la mid ahayn dan-doorka kuwa nolosha la joogaya cawaaqibkeeda. Wada-tashi wuu dhici karaa. Wakiilnimo way jirtaa. Qaab-dhismeedyo maamul ayaa la dhisi karaa. Hase yeeshee, haddii bulshooyinka saameeya aysan si macno leh u saameyn karin qaadashada, wax ka beddelka, ama diidmada, ogolaanshuhu waa dhamaystiran yahay.

Qoodabka Shanaad wuxuu soo jeedinayaa in hal-abuurnimada helitaanka la qiimeeyo maahan kaliya sida waxqabadka, maamulka, ama awoodda, laakiin sidoo kale wakiilnimada. Bulshooyinku waxay mudan yihiin wax ka badan ka qaybgalka wada-hadallada ku saabsan teknoolojiyadda. Waxay mudan yihiin saameyn macno leh oo ku saabsan haddii, sida, iyo shuruudaha ay teknoolojiyaddaasi ku noqoto qayb nolosheeda. Helitaanka waxaa muddo dheer loo fahmay in ay tahay ka saarista caqabadaha. Caqabadda soo socota waxay noqon kartaa in la hubiyo in la-dhexgalintu lafteeda aysan noqonin cudur-daar lagu ka saarayo doorashada.

How to cite

Grizzle, H. M. (2026, June 14). QOODABKA SHANAAD: Faallo 008: Dhibaatada Ogolaanshaha Marka Helitaanka Noqdo Wax Ku Sameeya Bulshooyinka. Novara Consulting Group. <https://www.novaracg.com/so/2026/06/14/the-fifth-parameter-issue-008-the-consent-problem-when-accessibility-becomes-something-done-to-communities/>

